

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/792/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

375/2012. (XI. 7.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **fk.** panaszos¹ 2011. december 25-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. november 7-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A fiatalos panaszos édesapja 2011. december 25-én terjesztette elő a panaszt egy, az előző napon, a lakóhelyükön történt – alapvetően a panaszossal szemben fogatosított – rendőri intézkedéssel szemben. A Testület kérte a panasz megerősítését, továbbá részletes tájékoztatást adott a panaszjárásról kapcsolatos képviselő módjáról. A panasz 2012. január 25-én érkezett kiegészítését és megerősítését a panaszos írta alá, ezért a Testület eljárása során kizárólagosan a panaszos személyét érintő rendőri intézkedést vizsgálta.

I.

1) A panaszbeadvány szerint 2011. december 24-én 20 óra 45 perc körül a panaszos családjával a lakásukban tartózkodott, amikor megjelent két rendőr és egy civil személy, akik

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

csak annyit közöltek, hogy a panaszos aznap este 18 óra körül vasat lopott O. helységben, ezért „gyanúsítottként előállítják”. A panaszos édesapja közölte, hogy a panaszos nem követhette el a lopást, mert otthon tartózkodott, illetve a barátjánál, aki szintén tudott volna alibit igazolni. A panaszos édesapja ezért kérte, hogy tisztázhassák a panaszos alibijét, ezt azonban a helyszínen tartózkodó rendőröknek megtiltotta az ügyeletes nyomozó, aki akkor még nem jelent meg a helyszínen.

A panaszos édesapja ugyanakkor elmondta a rendőröknek, hogy aznap este a tőlük 100 méterre lakó személyek azzal keresték meg őket, hogy vasat kellene szállítani a szomszédos V. helységbe, amit azonban ők elutasítottak. Kérték a rendőrt, hogy menjenek át a szomszédjukba, és nézzék ezt meg. A rendőrök azonban „ragaszkodtak ahhoz”, hogy a cselekményt a panaszos követte el.

Az ügyeletes nyomozó utasítására a helyszínen lévő rendőrök a panaszost a helyszínen lévő rendőrségi mikrobuszba kivezették, hogy amíg a nyomozó a helyszínre nem érkezik, tartsák ott „felügyelet alatt”.

A szülők szerették volna, ha valamelyikük a panaszossal lehet, azonban a rendőrök ezt a kérést megtagadták, és azt mondták: „ha a nyomozó megérkezik, bekopognak”, amire azonban nem került sor.

Amikor a panaszos édesanyja kiment az utcára, akkor azt látta, hogy a nyomozó a rendőrségi mikrobuszban kérdéseket tesz fel a fiúnak.

Később a panaszos édesapjának odakiabált a nyomozó, hogy menjen oda hozzá, aminek a férfi eleget tett, és próbálta elmagyarázni, hogy félreértés történhetett, de a nyomozó meg sem hallgatta őt, csak annyit kérdezett, hogy beleegyeznek-e a házkutatásba. A panaszos édesapja – mivel gondolta, hogy félreértésről lehet szó – a rendőri kérdésre azt mondta, hogy beleegyeznek, semmi akadály.

A panaszos és édesapja, valamint a rendőrök elindultak a ház felé, amikor a nyomozó az egyik rendőrnek odaszólt, hogy a panaszos „egy méternél távolabb ne legyen a rendőrtől”.

A házkutatás a panaszos szerint 2011. december 24-én 22 óra 45 perctől 22 óra 55 percig tartott, ami nem vezetett eredményre.

Eközben a panaszos édesapja több ízben szólt a rendőröknek, hogy menjenek át a szomszédba, de a nyomozó folyamatosan visszautasította a kérést, mondván, hogy a panaszos „a bűnös”.

23 óra 10 perc körül a rendőrök elindultak a panaszos barátjával, F.B.-vel, hogy a kérdéses időpontra igazolják a panaszos alibijét meghatározott személyeknél. Amikor odaértek, a rendőrök „a kis kapuban” még tanakodtak, hogy bemennek-e, majd azt mondták, amíg ők bemennek a házba, addig „el ne szaladjon”. Kis idő elteltével az egyik rendőr szólt F. B.-nek, hogy hazamehet, aki erre visszament a panaszos lakására. Később a panaszos és édesapja kinéztek házuk ablakán, és egy fényképezőgép vakujának villanását látták. Ebből arra következtettek, hogy a rendőrök megtalálták az eltulajdonított vasat. A panaszos és édesapja

álláspontja szerint a rendőrök már korábban is átmehettek volna a szomszédos ingatlanba, akkor nem „zaklatták” volna őket.

A rendőri intézkedés Szenteste történt, a panaszos és édesapja barátai előtt, ami miatt megszegyenítve érzeték magukat, ezért a legkevesebb az lett volna, ha a felderítést követően a rendőrök visszamennek hozzájuk és elnézést kérnek a „tévedésükért”.

2) A panaszos saját kezűleg aláírt panasz-kiegészítésében, a Testület kérdéseire válaszolva közölte, hogy a rendőrök az azonosításukra vonatkozó kötelezettségnek még felszólításra sem tettek eleget, jogszabályra nem hivatkoztak az intézkedés során, csak azt közölték, hogy a panaszost elő kell állítani gyanúsítottként, mert vasat lopott. A mikrobuszban a nyomozó azt közölte a panaszossal, hogy ki fogja hallgatni az ügygel kapcsolatban és arra próbálta rábeszélni a panaszost, hogy ismerje be a lopást.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját. A Testület a megküldött iratanyagban a panasz szempontjából releváns részeit az alábbiak szerint ismerteti.

1) A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetőjének 2012. február 23-án kelt összefoglaló jelentésében (továbbiakban: összefoglaló jelentés) a Testület megkeresésében feltett kérdésekre adott válaszok az alábbiakat tartalmazzák.

a.) 2011. december 24-én 18 óra 30 perc körüli időben Á. L. o-i lakos (nyugalmazott rendőr, önkormányzati képviselő) bejelentést tett a Sz.-i Rendőrkapitányság ügyeletére, hogy a veje, T. T. O. községben üzemeltetett vegyesboltjának udvarára a kerítés letaposásával behatoltak és onnan fémcsöveket, rudakat tulajdonítottak el, kb. 6000 forint értékben. Azt is közölte, hogy az egyik elkövetőként számításba vehető személyben felismerni véli a panaszost.

Az összefoglaló jelentés megállapította, hogy a bejelentett cselekmény alkalmas volt a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban Btk.) 316. § (1) bekezdésbe ütköző és a 316. § (2) bekezdés második fordulat f) pontja szerint minősülő lopás vétsége gyanújának megállapítására.

A panaszosok lakhelyén történt intézkedésre a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 39. § (1) bekezdése b pontjának felhatalmazása alapján került sor, amely szerint a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be; illetve nem hatolhat be, kivéve bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítására céljából.

Az intézkedés sorozat a panaszost, a panaszos édesapját és édesanyját, valamint az ott jelen levő F. B., V. L. és Cs. Gy. szintén o.-i lakosokat érintette.

b.) A panaszossal szemben az Rtv. 29. §-ában foglalt igazoltatást, a 32. §-a által tartalmazott felvilágosítás kérést, valamint ezeket biztosítandó a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 27. § (1) bekezdésében szereplő feltartóztatást alkalmazták. A családtagokat a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 170. § (4) bekezdése szerinti késedelmet nem tűrő nyomozási cselekményként végrehajtott, a Be. 149. §-ában foglalt házkutatás is érintette.

A panaszoson és a családtagokon kívül jelen lévő más személyeket az Rtv. 32. §-a által tartalmazott felvilágosítás kérés érintette. A panaszos és családja lakhelyén az Rtv. 39. § (1) bekezdésének b) pontja alapján tartózkodtak és intézkedtek a rendőrök. Az intézkedés célja a bejelentő közlése alapján a bűncselekmény elkövetőjeként számításba vehető panaszos szükség szerinti előállítása volt.

c.) A bejelentés és a végrehajtott intézkedések eredményeként 800/2011. bü. szám alatt büntetőeljárás indult a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a 316. § (2) bekezdése második fordulatának f) pontja szerint minősülő lopás vétsége elkövetésének gyanúja miatt. Mivel a nyomozást a késedelmet nem tűrő nyomozási cselekmény (házkutatás) indította el és annak időpontjában csak a bűncselekmény gyanúja volt megállapítható, a nyomozás ismeretlen tettes ellen indult meg. A fentiekben írt előzetes intézkedések eredményeként a panaszos gyanúsítottként nem került bevonásra.

d.) Egy r. hadnagy, nyomozó 22 óra 10 perc körüli időben érkezett meg O.-ba, ott meghallgatta a rendőrök jelentését, összegyűjtötte a bűncselekménnyel kapcsolatos addigi információkat. Előzetesen röviden beszélt a szolgálati mikrobuszban ülő panaszossal, közölte kilétét, jövelele okát, a tervezett intézkedéseket. Ezután a nyomozás érdekeire figyelemmel, a panaszos édesanyjának jelenlétében az Rtv. 32. §-a alapján először kikérdezte a panaszost. A panaszos tagadta a bűncselekmény elkövetését, részletesen elmondta a napi tevékenységét, megjelölte azokat, akik elmondását igazolni tudják.

e.) Az intézkedő rendőrök az utasítás szerint megjelentek a panaszos lakhelyén, közölték, hogy állampolgári bejelentés alapján bűncselekmény elkövetőjeként számításba vehető ezért vele szemben az Rtv. 29. §-ában foglalt igazoltatást és a 32. §-a által tartalmazott felvilágosítás kérést hajtanak végre. Személyes adatait megállapították, így azt is, hogy a panaszos fiatalkorú, valamint elsődlegesen nyilatkoztatták a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban, amit a panaszos tagadott, valamint azt is megállapították, hogy több családtag és barát is a lakhelyen tartózkodik.

Ezen új adatokat egy r. őrnagynak jelentették, aki tekintettel a cselekmény csekélyebb tárgyi súlyára, a panaszos életkorára és az intézkedés időpontjára, azt az utasítást adta, hogy - bár a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján lehetőség lett volna előállítani, mivel ő bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható - ne állítsák elő a 28 km-re levő Sz.-i Rendőrkapitányságra, hanem maradjanak ott a lakcímen, de azt, hogy a panaszos részletesebb meghallgatásáig bárkivel is összebeszéljen, veszélyeztesse a nyomozás érdekeit akadályozzák meg, és várják meg a nyomozót. Ezen okok miatt került sor a Szolgálati Szabályzat 27. § (1) bekezdésében írt feltartóztatás alkalmazására. Tekintettel arra, hogy a lakóháznál több idegen személy is tartózkodott, akiknek a szerepe nem volt tisztázott, a rendőrök megkérték a panaszost, hogy a ház előtt álló szolgálati kisbuszban várakozzon, aminek a panaszos eleget is tett, kifogást nem emelt.

f.) A panaszos kikérdezését és a házkutatás végrehajtását követően a r. hadnagy nyomozó folytatta az adatgyűjtést, ennek során a panaszos édesapját, édesanyját, valamint a lakcímen tartózkodó és a panaszos és a panaszos édesapja által hivatkozott F. B.-t, V. L.-t és Cs. Gy.-t is kikérdezte. Mivel a meghallgatások eredményeként igazolódott a panaszos elmondása, és a házkutatás is eredménytelen volt, vele szemben további intézkedésekre nem került sor, így a késedelmet nem tűrő nyomozási cselekménnyel (házkutatás) megindult büntetőeljárásba sem gyanúsítható, sem gyanúsított személyként nem került bevonásra.

Ugyanakkor a panaszos édesapja kikérdezése során később olyan információt adott, amely alapján a forrónyomos nyomozás eredményeként még 2011. december 24-éről 25-ére virradó éjszaka sikerült felderíteni az elkövetők személyét, akik szintén helyi lakosok voltak. R. R. és Cs. Cs. gyanúsított elismerte a bűncselekmény elkövetését, az eltulajdonított dolgok lefoglalással biztosításra kerültek. A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetője az összefoglaló jelentésben ezzel kapcsolatban megemlíti továbbá, hogy a két gyanúsított elleni vádemelési javaslattal 2012. február 15-én fejezték be a nyomozást, melyet a Városi Ügyészségnek küldtek meg.

g.) A panaszos kikérdezése során tagadta a bűncselekmény elkövetését, részletesen elmondta a napi tevékenységét, megjelölte azokat, akik elmondását igazolni tudják. Annyit azonban elismert, hogy volt egy rövid időszak, amikor nem volt otthon, és valóban van lakóhelye udvarán nagyobb mennyiségű hulladék vas is, de állítása szerint az nem bűncselekményből származott. A bejelentő azon állítása, miszerint az elkövetőként számításba vehető személyben felismerni véli a panaszost, valamint az összes rendelkezésre álló adat és körülmény alapján, a nyomozó a Be. 170. § (4) bekezdése alapján késedelmet nem tűrő nyomozási cselekményként házkutatást hajtott végre, a bűncselekményből származó dolgok feltalálása, biztosítása érdekében.

h.) Az Rtv. valamennyi intézkedés ellen biztosítja a panaszlehetőséget, az erre történő figyelemfelhívás az intézkedés megkezdésekor megtörtént. Az intézkedést átvevő r. hadnagy szintén tájékoztatta az érintetteket a Be. alapján végrehajtott házkutatás elleni panasz lehetőségéről, mellyel a panaszos nem élt, ez írásban a házkutatásról szóló jegyzőkönyvben is rögzítésre került.

i.) Az intézkedésben részt vevő rendőrök: egy r. őrnagy, közrendvédelmi és közlekedésrendészeti osztály – osztályvezető, egy r. hadnagy, bűnügyi osztály - nyomozó, egy r. főtörzsőrmester – helyszínelő és balesetvizsgáló, egy r. törzsőrmester – közlekedésrendészeti járőrvezető, egy r. őrmester – közrendvédelmi járőr.

2) A panaszossal szembeni rendőri intézkedésben részt vevő r. őrnagy - aki 2011. december 23-án 13 óra 30 perctől 2011. december 27-én 7 óra 30 percig készenlétes vezető ügyeletesi szolgálatot látott el – 2012. február 21-én kelt jelentése az alábbiakat tartalmazza.

A r. őrnagy jelentését azzal kezdte, hogy a készenlétes ügyeletes szolgálat során feladata az ügyelet hatáskörét meghaladó, illetve helyszíni parancsnoki jelenlétet igénylő intézkedésekben való megjelenés és intézkedés átvétele volt. Ezzel kapcsolatban megjegyezte még, hogy a helyben kialakult szokások szerint az ügyeletesek, a fentieket kiegészítve - személyüktől függően —jelentik a történt vagy folyamatban lévő bejelentéseket, intézkedéseket. Ennek során 2011. december 24-én este az ügyeletes mobiltelefonján felhívta és jelentette, hogy O. községben vaslopás történt, ami minősítő körülmény miatt bűncselekménynek minősül. Az ügyeletes azt is jelentette, hogy mivel az o.-i körzeti

megbízott nincs szolgálatban és nem elérhető, valamint a V.-i Rendőrőrsön senki sincs szolgálatban, ezért a Sz.-on szolgálatban lévő helyszínelő és balesetvizsgáló r. főtörzsőrmestert, a közlekedésrendészeti járőrvezető r. törzsőrmestert és a velük szolgálatban lévő közrendvédelmi járőr r. őrmestert küldte a helyszínre.

A r. őrnagy jelentésében kitért arra, hogy a későbbiek folyamán 2-3 beszélgetést folytatott még az ügyeletessel, illetve a helyszínen lévő r. törzsőrmesterrel, melynek során jelentették, hogy a sértett apósa, a bejelentő a helyszín közelében, a bejelentés estéjén (mely valószínűleg az eltulajdonítás ideje, mivel a helyszínt sűrűn ellenőrzik), a sötétben, az eltulajdonított dolgokhoz hasonlító vastárgyakat (vascsöveket) kerékpáron szállító személyeket látott. A személyeket hallotta beszélni, azok egyike a másikat a panaszos keresztneven szólította, illetve közelebb érve az egyikben felismerni vélte az általa személyesen ismert panaszoszt. A fentiek alapján beazonosításra került a panaszos, akinél a rendőrök megjelentek, de ő a szülei házában, azok jelenlétében nem ismerte el a bűncselekményhez való kötődését. A rendőrök jelentése alapján szülei védték a panaszoszt, melynek során „zaklatottan viselkedve” többek között meg akarták tiltani a rendőröknek, hogy otthonából „elvigyék”. A jelentésben foglaltak alapján, tekintettel a cselekmény csekélyebb tárgyi súlyára, a panaszos életkorára (7 nap múlva lett csak nagykorú), a tisztázatlan körülményekre, az időpontra (Karácsony este) és a bűnüldözési érdekre, a r. őrnagy azt az utasítást adta, hogy biztosítsák a helyszínt (bár a r. őrnagy az általa készített jelentésben megjegyezte, hogy véleménye szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja alapján a rendőröknek lehetősége lett volna előállítani a panaszoszt, mivel a bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható), ne állítsák elő a panaszoszt a kb. 28 km-re lévő Sz. –i Rendőrkapitányságra, hanem maradjanak a panaszos lakcímén és a r. őrnagy berendelte a forrányomos nyomozót (az előzőekben már említett r. hadnagyot), hogy mind a bűncselekmény helyszínén, mind a bűncselekménnyel gyanúsítható lakhelyén foganatosítsa a szükséges intézkedéseket.

A r. őrnagy jelentésében szerepeltette továbbá, hogy a későbbiek folyamán tudomására jutott, hogy a panaszos édesapjának a helyszíni intézkedések során „jutott eszébe”, hogy ugyanezen a napon este felkereste őt a tőlük nem messze lakó ismerőse, Cs. Cs. hogy át tudná-e vinni őket V. településre, hogy hulladék vasat tudjanak leadni. A panaszos édesapja ezt elmondása alapján megtagadta, mondván Karácsony van. A bűncselekmény elkövetését az előbbieken említett Cs. Cs. az intézkedés estéjén beismerte, elmondta, hogy társa R. R. volt, aki szintén elismerte az elkövetést, náluk az eltulajdonított dolgok lefoglalásra kerültek.

Jelentésének végén a r. őrnagy megjegyezte, hogy a jelentésében foglaltak alapján véleménye szerint a sértett jogai, a bűnüldözési érdek, a bűncselekménnyel gyanúsíthatók jogai nem sérültek és egyensúlyban maradtak egymással.

3) A rendőri intézkedésben résztvevő r. főtörzsőrmester 2012. február 22-én kelt jelentésében a következőkről számolt be.

A jelentést készítő r. főtörzsőrmester 2011. december 24-én 18 órától 2011. december 25-én 6 óráig, mint helyszínelő és balesetvizsgáló látott el szolgálatot Sz. város kül- és belterületén járőrparancsnokként, beosztottai az eligazítás alapján a 2011. december 24-én 20 órától 2011. december 25-én 6 óráig szolgálatot ellátó, az 1) pontban ismertetett jelentés által is említett r. törzsőrmester és r. őrmester.

A r. főtörzsőrmester szolgálatteljesítése kezdetének napján 19 óra 45 perckor a kapitányság ügyeletesének utasítására az előzőekben említett rendőrökkel 20 óra 20 perckor megjelent a bejelentő vejének vegyesboltjánál, mert onnan bejelentést tettek, hogy annak bekerített udvaráról fém tárgyakat tulajdonítottak el.

A r. főtörzsőrmester a helyszínre érve a r. törzsőrmester és a r. őrmester jelenlétében meghallgatta T. T.-t, aki elmondta, hogy apósa Á. L. este felhívta, hogy valószínűleg lopás történt a vegyesbolt udvaráról. A helyszínre érkezve észrevette a letaposott kerítést, majd látta, hogy onnan a tulajdonában lévő vascsövek tűntek el. Ekkor értesítette a rendőrséget.

A r. főtörzsőrmester jelentése szerint meghallgatta továbbá T. T. apósát, Á. L.-t, aki elmondta, hogy 2011. december 24-én este éppen lányánál volt feleségével, majd amikor indultak hazafelé, úgy döntött, hogy leellenőrzi a vegyesboltot, amelyet vejével együtt üzemeltet. Az O., B. B. utca sarkán észrevette, amint a rosszul kivilágított K. utcán két ismeretlen személy egy kerékpáron több vascsövet tol. Ekkor a két ismeretlen felé indult, akik éppen akkor próbálták felállítani a sárba hullott biciklit. Á. L. elmondta, hogy közeledésekor hallotta, amint az egyik személy a panaszos keresztnévén szólította a másik illetőt. Mikor odaért, az egyik személyben felismerni vélte a panaszoszt. Pár mondat után otthagya a kerékpáros fiatalokat és a vegyesbolthoz ment, ahol látta, hogy annak kerítése mellyel a terület teljesen körbe van kerítve, le volt taposva valamint, az árokban az udvarukról származó vas aknafedő volt. Ekkor értesítette vejét, T. T.-t, hogy valószínűleg lopás történt. Az udvar körbejárása után elmondta, hogy vas rudak tűntek el a helyszínről. Az eltulajdonított vasanyagú dolgok értékét a sértett kb. 6000 forintra becsülte.

A fentiek alapján a jelentést készítő r. főtörzsőrmester megállapította, hogy az esettel kapcsolatban az Rtv. 13. § (1) és (2) bekezdése alapján intézkedést kötelezettség terheli, mivel a fenti cselekmény alkalmas volt a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés második fordulatának f) pontja szerint minősülő lopás vétség elkövetése gyanújának a megállapítására.

A r. főtörzsőrmester jelentésében úgy fogalmazott, hogy az Á. L. által elmondottak alapján megalapozottan feltehető volt, hogy a panaszos lakhelyén a bűncselekmény nyomait, bizonyítási eszközeit vagy az elkövetőjét megtalálják, így ott a Be. 149. § alapján házkutatás tartható. A helyszínen azonosításra alkalmas nyom, elváltozás nem volt.

A r. főtörzsőrmester a fentieket jelentette a Sz.-i Rendőrkapitányság ügyeletesének, aki utasította, hogy a cselekmény helyszínén készítsen fényképfelvételeket, illetve ezzel azonos időben a r. törzsőrmester és a r. őrmester menjen a panaszos lakására, és az elkövetett cselekménnyel kapcsolatban elsődlegesen felvilágosítás kérés keretében hallgassák meg, mivel Á. L. egyértelműen és határozottan felismerte a panaszoszt, mint az egyik, vasakat toló személyt.

Az ügyeletes utasítását követően r. főtörzsőrmester utasította a r. törzsőrmestert és a r. őrmestert, hogy vonuljanak a panaszos lakására, és felvilágosítás kérés keretében hallgassák meg. Erre az Rtv. 32. §-a és a Szolgálati Szabályzat 27. § (1) és (2) bekezdése alapján került sor.

A r. törzsőrmester és a r. őrmester szolgálati gépjárművel a panaszos lakására vonult. Mivel a pontos cím az intézkedés megkezdésekor nem állt az intézkedő rendőrök rendelkezésére, a r. főtörzsőrmester megkérte Á. L.-t, hogy menjen a kollégákkal és mutassa meg a pontos címet.

Eközben a cselekmény helyszínén az utasításnak megfelelően a fényképfelvételeket a r. főtörzsőrmester a tulajdonos jelenlétében elkészítette.

Ezt követően Á. L. gyalogosan visszatért a cselekmény helyszínéhez, és közölte a r. főtörzsőrmesterrel, hogy eléggé ellenséges hangulatban fogadták kollégáit. Ekkor az ügyeletnek történt jelentést követően gyalogosan a r. főtörzsőrmester is a panaszos lakásához ment. A panaszos lakása a cselekmény helyszínétől körülbelül 200 méterre lehetett.

Amikor a r. főtörzsőrmester megérkezett a panaszos lakásához, a szolgálati gépkocsi, amellyel kollégái odamentek, a lakóház bejáráján a család személygépkocsija mögött az utcán állt. A szolgálati gépkocsiban tartózkodott (vezető ülésben) a r. törzsőrmester, míg a mögötte lévő ülésoron az Rtv. 32. § alapján feltartóztatott panaszos és a r. őrmester foglalt helyet. A r. főtörzsőrmester megérkezését követően a szolgálati gépkocsiból a r. törzsőrmester kiszállt és az ügyeletes nyomozó r. hadnagy megékezéséig a gépkocsin kívül tartózkodtak. Ennek során egy alkalommal a lakóházból kijött egy férfi, akinek a r. főtörzsőrmester a napszaknak megfelelően köszönt, majd bemutatkozott (név, rendfokozat, szolgálati hely). A férfi elmondta, hogy ő a panaszos édesapja. Ennek ismeretében r. főtörzsőrmester közölte vele, hogy az ügyeletes nyomozó rövid időn belül ide fog érni, és meghallgatja majd a fiát. A panaszos édesapja ezt tudomásul vette, és még néhány percre beszélgetett a főtörzsőrmesterrel és a r. törzsőrmesterrel, majd bement a házba.

Ezt követően rövid időn belül megérkezett a r. hadnagy, akinek a r. főtörzsőrmester tudomására jutott információkról a Szolgálati Szabályzat 11. § (1) bekezdés j pontja alapján jelentést tett.

A szemlebizottság vezetőjének utasítása alapján a r. főtörzsőrmester közreműködött a panaszos lakcímén tartott házkutatásnál, amely nem vezetett eredményre.

A panaszos lakcímén foganatosított intézkedéseket követően a r. főtörzsőrmester a r. hadnaggal, a r. törzsőrmesterrel és a r. őrmesterrel, valamint F. B.-vel (aki a r. hadnagy kérésére tartott velük) megjelent az adatgyűjtés során felmerülő O., L.F. utca szám alatt lévő családi háznál ahol az ott lakó Cs. Cs. és R. R. elismerte a fémlopást. Az eltulajdonított vascsöveket a lakóház melléképületében tárolták, melyet megmutattak. Az eltulajdonított tárgyak a helyszínen lefoglalásra, majd a tulajdonosuknak átadásra kerültek.

Az intézkedés kezdetétől jelen volt: a r. törzsőrmester és a r. őrmester.

4) A rendőri intézkedésben résztvevő r. törzsőrmester 2012. február 22-én kelt jelentésének a panasz szempontjából releváns részeiben a következőkről számolt be.

A r. törzsőrmester szolgálatteljesítése kezdetének napján 20 óra 20 perckor a kapitányság ügyeletesének utasítására megjelent annál a vegyesboltnál, ahonnan bejelentést tettek, hogy annak bekerített udvaráról fém tárgyakat tulajdonítottak el. A helyszínre érve kollégáival meghallgatta T. T.-t, aki elmondta, hogy apósa, Á. L. este felhívta, hogy valószínűleg lopás történt a vegyesbolt udvaráról. Ugyanis a helyszínre érkezve észrevette a letaposott kerítést, majd látta, hogy onnan a tulajdonában lévő vascsövek tűntek el. Ekkor értesítette a rendőrséget.

Továbbá a r. törzsőrmester kollégáival meghallgatta T. T. apósát, Á. L.-t, aki elmondta, hogy 2011. december 24-én este éppen lányánál volt feleségével, majd amikor indultak hazafelé, úgy döntött, hogy leellenőrzi a vegyesboltot, amelyet vejével együtt üzemeltet. Az O., B. B. utca sarkán észrevette, amint a rosszul kivilágított K. utcán két ismeretlen személy egy kerékpáron több vascsövet tolt. Ekkor odament a két ismeretlen felé, akik éppen akkor próbálták felállítani a sárba hullott biciklit. Á. L. elmondta, hogy közeledésekor hallotta, amint az egyik személy a panaszos keresztnévén szólítja a másik illetőt. Mikor odaért, az egyik személyben felismerni vélte a panaszoszt. Pár mondat után otthagya a kerékpáros fiatalokat és a vegyesbolthoz ment, ahol látta, hogy annak kerítése mellyel a terület teljesen körbe van kerítve, le van taposva, valamint az árokban az udvarukról származó fém tárgyak vannak. Ekkor értesítette vejét, hogy valószínűleg lopás történt. Az udvar körbejárása után elmondta, hogy vas rudak tűntek el a helyszínről és ekkor jött rá, hogy az előtte nem sokkal általa látott két személy azokat a tárgyakat szállíthatta. Az eltulajdonított vasanyagú dolgok értékét a sértett kb. 6000 forintra becsülte.

Tekintettel arra, hogy helyi rendőr nem volt szolgálatban, és a r. törzsőrmester és kollégái hely- és személyismerettel nem rendelkeztek, a panaszos lakását Á. L. mutatta meg, aki velük érkezett a lakóházhoz, de oda nem ment be, miután az utcáról megmutatta azt, visszament a bűncselekmény helyszínére.

A házhoz érkezve a r. törzsőrmester és kollégái leálltak annak bejárójára, a kerítés nagykapuja előtt a szolgálati gépjárművel, egy a ház előtt álló jármű mögé, így a szolgálati autó kb. 10 méterre volt a háztól. A ház kerítéssel körbevett, a nagykapu kitért, nyitott állapotban volt. A napszaknak megfelelő többszöri hangos köszönésre nem jöttek ki a házból, így a r. törzsőrmester és kollégái a ház ajtajához mentek és oda bekopogtattak. A ház udvarán a sötétség ellenére látszott, hogy az rendezetlen, de az udvaron elszórtan több fémnek látszó tárgy és más egyéb anyagú tárgy is volt, melyek akár az eltulajdonítottak is lehetnek volna. A r. törzsőrmester és kollégáinak kopogtatására, illetve kiabálására a ház ajtaját kinyitotta egy magát a panaszos édesapjának, akivel a r. törzsőrmester közölte, hogy fiát, a panaszoszt keresik, mivel egy bűncselekmény helyszínén felismerték, tőle elsődlegesen felvilágosítást akarnak kérni. A panaszos édesapja által fiaként bemutatott személy szintén kijött az előszobába.

A r. törzsőrmester a panaszos édesapjának és a panaszosnak az intézkedés kezdetén a napszaknak megfelelően köszönt, bemutatkozott, megmondta az azonosító számát és közölte, hogy bűnüldözési célból igazoltatja a fentiek miatt. Az intézkedés során a r. törzsőrmester és a kollégája is egyenruhát és jólláthatósági mellényt viseltek, melyen jól látható helyen ki volt helyezve jelvényük, valamint mutatták is azt. A r. törzsőrmester jelentésében úgy fogalmazott, hogy a fentieket követően a panaszos édesapja és édesanyja verbálisan támadólag lépett fel, illetve meg akarták tiltani az intézkedést a fiukkal szemben, melyet szülői mivoltuknak tudtak be. A házban éppen vendégség volt, ott a r. törzsőrmester benyomása alapján kb. 5-6 személy tartózkodott.

A r. törzsőrmester jelentése szerint a felvilágosítás során a panaszos édesapja és édesanyja végig azt hangoztatta, hogy a nap folyamán a panaszos végig otthon volt, csak valamikor délután vagy kora este ment el otthonról egy rövid időre egy barátjához. Elmondták azt is, hogy a barát, F. B. a házban tartózkodik, ő tudja igazolni a fiuk alibijét. Ezt követően a panaszos édesanyja egy rövid időre elment otthonról, a házukat a L.F. utca irányába hagyta el és arról is jött vissza. Ezután, a panaszos édesapja a forrónyomos nyomozó megérkezése előtt röviddel elmondta, hogy egyébként volt náluk ezen az estén egy Cs. nevű, a környéken lakó

fiatalember, aki megkérte, hogy a mai napon vigye át őt V. településre, mert vasat szeretne leadni. A panaszos édesapja ezt magától kezdte el mondani azzal, hogy szerinte inkább abba az irányba kellene a rendőröknek indulniuk a bűncselekmény elkövetőjével kapcsolatban.

Az előzőekben már említett r. őrnagynak a történeteket jelentve, vele egyeztetve, utasítására a helyszínen a panaszost 21 óra 30 perctől feltartóztatták, míg a forrónyomos kolléga a helyszínre nem ért a további intézkedések megtétele céljából. A feltartóztatás során a házban lévő személyek száma és magatartása miatt a r. törzsőrmester és kollégái megkérték a panaszost, hogy üljön be a ház előtt parkoló szolgálati gépjárműbe, mivel odakint kb. -5 celsius fok volt.

A r. törzsőrmester és kollégái a panaszos édesapjával és édesanyjával közölték, hogy a fiukat ők nem hallgatják ki, nyugodtan beszéljenek vele, ha akarnak, majd a kiérkező forrónyomos nyomozó hajtja végre a további nyomozati cselekményeket, esetleges kihallgatását is, erről értesítik őket és azon jelen is lehetnek a gyermekük fiatalkorúsága miatt.

A r. törzsőrmester jelentésében foglaltak szerint, a r. törzsőrmester az intézkedés során, illetve annak végén az Rtv. 92. § (1), (2) és (3) bekezdéseire is figyelemmel, több alkalommal közölte, hogy az intézkedéssel szemben panasszal élhetnek, és azt hol tehetik meg. (rendőrkapitányság, a Testület, stb.)

A r. törzsőrmester és kollégái az intézkedést átadták a helyszínre érkező r. hadnagynak, akinek jelentették a körülményeket, ahogyan azt is, hogy a szülők arra hivatkoznak, hogy a panaszos otthon volt, illetve azt is hogy a panaszos édesapja említést tett egy Cs. nevű személyről az esettel kapcsolatban.

A r. törzsőrmester és kollégái a házkutatás során segítettek a forrónyomos nyomozónak, annak eredménytelenségét követően részt vettek a panaszos édesapja által megjelölt információk leellenőrzésénél, amelynek során mind az eltulajdonított dolgok, mind a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyek (Cs. Cs. és R. R.) lefoglalásra és beazonosításra kerültek.

5) A rendőri intézkedés foganatosításában résztvevő r. hadnagy nyomozó által készített, 2012. február 20-án kelt jelentés az alábbiakat tartalmazza.

A r. hadnagy jelentését azzal kezdte, hogy 2011. december 24-én reggel 7 órától 2011. december 25-én reggel 7 óráig forrónyomos szolgálatot látott el. Az esti órákban 21 óra 10 perckor a Sz.-i Rendőrkapitányság szolgálatos ügyelete az előzőekben már említett r. őrnagy utasítására berendelte, mert O. településen bűncselekmény, lopás történt, és utasította, hogy vonuljon a rendőrkapitányságra, majd O. településre. A r. hadnagy a telefonhívás után szolgálati helyére bevonult, ott felszerelkedett, majd a forrónyomos szolgálatban alkalmazott gépjárművel, melyben a bűnügyi technikai eszközök találhatóak meg, elindult O. irányába. A rossz időjárási körülmények és az úthálózat hibái miatt lassan haladt.

22 óra 10 perckor érkezett meg a panaszos lakcímére, ahol a panaszos ekkor már a ház előtt parkoló szolgálati kisbuszban fel volt tartóztatva. A helyszínen tartózkodó r. főtörzsőrmester, r. törzsőrmester, és r. őrmester arról tájékoztatták, hogy Á. L. bejelentést tett miszerint, a családi tulajdonukban álló vegyesbolt udvara előtt felismerte a panaszost, amint egy ismeretlen társával különböző vascsöveket szállít kerékpárján, majd ezután észrevette, hogy a

vegyesbolt udvaráról több vashulladék eltűnt. Á. L. számára egyértelmű volt, hogy a vasakat csak a panaszos tulajdoníthatta el. Az intézkedő rendőrök azt is közölték a r. hadnaggyal, hogy a panaszos fiatalkorú.

Ezt követően a panaszos mellé a kisbuszba beszállva, a r. hadnagy bemutatkozott, és tájékoztatta, hogy egy o.-i lakos bűncselekmény elkövetésével gyanúsította meg, ezért szükségessé vált a rendőrségi intézkedés, tájékoztatta továbbá arról is, hogy milyen intézkedéseket fog végrehajtani. A jelentésben foglaltak szerint a panaszos megértette a r. hadnagy közlését, és közölte, hogy nem követett el bűncselekményt, őt nyugodtan le lehet ellenőrizni. Ezután a r. hadnagy az adatgyűjtés bűncselekményre vonatkozó kérdéseit, már a panaszos édesanyjának jelenlétében, a Be. 178. § (1) bekezdése alapján, adatszervező tevékenység keretében tette fel a panaszosnak arra vonatkozóan, hogy mit csinált a nap folyamán.

A panaszos elmondta, hogy 2011. december 24-én reggel 9 órakor elment édesapjával a B. elnevezésű tanyájukra, és ott fát vágtak. Ezután hazajöttek, megfürdött, televíziót nézett, illetve kártyázott a családjával és az ismerőseivel, továbbá barátjával, F. B.-vel. A házból csak arra az időre távozott, amíg barátjáért ment kocsival. A panaszos kijelentette, hogy ő nem lopott senkitől sem vasat. Az nem is kell nekik, hiszen az udvaron rengeteg hulladék vas található.

A panaszos meghallgatása közben a panaszos édesanyja több kérdést tett fel az intézkedéssel kapcsolatosan: az miért náluk van folyamatban, mi lehet ennek a következménye. A r. hadnagy közölte, hogy a rendőri intézkedések az adatgyűjtéstől a különböző kényszerintézkedéseken át, bűncselekmény megalapozott gyanúja esetén a gyanúsított kihallgatásig terjedhetnek. A gyanúsított kihallgatással kapcsolatban a r. hadnagy hozzáfűzte, hogy azt teljes, mindenre kiterjedő adatgyűjtés, bizonyítékok beszerzése előzi meg és arra csak konkrét bizonyítékok alapján kerülhet sor. A továbbiakban a r. hadnagy többször is közölte, hogy a törvényes képviselő jelenlétének egy gyanúsított kihallgatáson semmi akadálya és hogy ebben az esetben ügyvéd, kirendelése és értesítése is kötelező. A panaszos édesanyja a tájékoztatást tudomásul vette.

Ekkor mivel a bejelentő egyértelműen kijelentette, hogy a panaszost látta a helyszínen, a Be. 149. § (2) bekezdésének c pontja alapján, bizonyítási tárgyak, így az ellopt vas feltalálása érdekében, figyelemmel a Be. 170. § (4) bekezdésére, késedelmet nem tűrő nyomozási cselekmény keretében, házkutatás végrehajtására került sor, azért is mert az udvaron több mázsányi, az eltulajdonításra került fémhulladékhoz hasonló vas volt látható.

A házkutatás fogatosítása alatt a r. hadnagy felszólította az elkövetői körből ekkor még ki nem zárható panaszost, hogy maradjon a r. őrmester közvetlen közelében, hogy az szemmel tarthassa. A r. hadnagy az általa írt jelentés szerint mindezt azért tette, mert tartott attól, hogy a feljelentett személy megpróbálja a vashulladékok elrejtését megkísérelni. A végrehajtott házkutatás eredményre nem vezetett, így az alátámasztotta a panaszos állítását.

A r. hadnagy a panaszos lakcímén meghallgatta még a panaszos édesapját, F. B.-t, V. L.-t és Cs. Gy.-t, a család barátait. A meghallgatott személyek egybehangzóan, ellentmondás nélkül előadták, hogy a panaszos 16 órától egyszer ment el otthonról, akkor is F. B.-ért autóval, mindössze negyed órára, így a panaszos állítását megerősítették.

A panaszos édesapja az intézkedés alatt többször is elmondta, hogy 2011. december 24-én este 19 óra 15 perckor az utcájában lakó Cs. Cs. átment hozzájuk és érdeklődött, hogy át tudná-e vinni őket V. városba, hogy hulladék vasat tudjanak leadni. A panaszos édesapja ezt megtagadta, mondván Karácsony van. A jelentés szerint ezután a r. hadnagy közölte a panaszos édesapjával, hogy az általa adott információ a későbbiekben ellenőrzésre kerül.

A jelentést készítő r. hadnagy jelentésében fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a szülők, Karácsony lévén, részben érthető okokból ingerülten, ideges hangnemben kommunikáltak, viselkedtek a rendőri intézkedés alatt, azt többször kritizálták, azonban a házkutatás végrehajtása és annak módja ellen panasszal nem éltek, hatósági tanú bevonását az intézkedés során nem indítványozták. A jelentést készítő r. hadnagy úgy emlékezett, hogy a panaszos édesapja leginkább azt sérelmezte, hogy egy ember, esetükben Á. L. szava elég ahhoz, hogy a rendőrség megjelenjen a lakásán. A r. hadnagy közölte a panaszos édesapjával, hogy ebben az esetben mást nem tudnak tenni és kérte, hogy lehetőség szerint indulatos, és nem egyszer sértő kijelentéseivel ne akadályozza, lassítsa a rendőrség munkáját. A r. hadnagy kifejtette továbbá, hogy az eset során természetesen tisztában volt az ünnep jelentőségével, de ebben az esetben is próbálta feladatait a nyomozás érdekeit szem előtt tartva maradéktalanul végrehajtani.

Mivel a panaszos „elszámoltatása”, az általa megjelölt személyek meghallgatása, és a házkutatás eredménye nem bizonyította, hogy a panaszos bűncselekmény elkövetésében részt vett, így vele szemben, valamint hozzátartozóit érintően, lakóhelyükön a r. hadnagy és kollégái további intézkedést nem hajtottak végre, hanem onnan a bűncselekmény helyszínére vonultak.

A bűncselekmény helyszínén a r. hadnagy meghallgatta T. T.-t, aki elmondta, hogy apósa, Á. L. este felhívta, hogy több vascövet eltulajdonítottak a tulajdonukban lévő vegyesbolt udvaráról.

Azután a r. hadnagy is meghallgatta Á. L. bejelentőt, aki elmondta, hogy 2011. december 24-én este éppen a lányánál tartózkodott feleségével, majd onnan hazafelé tartva úgy döntöttek, hogy leellenőrzik a család tulajdonában álló vegyesboltot. A bejelentő a B.B. utca sarkán észrevette, amint a rosszul kivilágított K. utcán két ismeretlen személy egy kerékpáron több vascövet tol. Ekkor elindult a két ismeretlen felé, akik éppen akkor próbálták felállítani a sárba hullott biciklit. Á. L. elmondta, hogy közeledésekor hallotta, amint az egyik személy a panaszos keresztnevéen szólítja a másik illetőt. Mikor odaért e személyben felismerni vélte a panaszost. Az esetet gyanúsnak ítélve leellenőrizte a vegyesbolt portáját, és ekkor vette észre, hogy több használt vasrúdja is eltűnt. Ezután értesítette a rendőrséget. Á. L. a r. hadnagy többszöri kérdésére egyértelműen kijelentette, hogy teljes bizonyossággal állítja, hogy a panaszost látta a lopott vassal, annyit hozzátett, hogy amennyiben a végrehajtott adatgyűjtés ezt kizárja, akkor annak eredményét elfogadja.

A r. hadnagy és kollégái a panaszos édesapja által adott információk alapján adatgyűjtés céljából megjelentek a megadott címen, ahol a r. hadnagy szóban meghallgatta Cs. Cs.-t. Cs. Cs. rövidesen ellentmondásokba keveredett, majd elismerte, hogy 2011. december 24-én ő és a szintén a lakásban tartózkodó R. R. behatoltak a vegyesbolt, kerítéssel körbevett területére és onnan több vashulladékot eltulajdonítottak.

Az elsődleges rendőri intézkedés során a vashulladékot a rendőrök lefoglalták, majd azt átadás-átvételi jegyzőkönyv keretében a tulajdonosnak átadták. A r. hadnagy a helyszíni intézkedések után a Sz.-i Rendőrkapitányságra vonult, ahol megírta a helyszíni jelentést.

A r. hadnagy jelentésének végén azt tartja fontosnak megemlíteni, hogy az ő megérkezése előtt, továbbá a rendőri intézkedések alatt kollégáinak egyetlen utasítást adott, amelyben megkérte a r. őrmestert, hogy tartsa szemmel a panaszost a házkutatás ideje alatt.

6) A házkutatásról készített, másolatban melléklet jegyzőkönyv tanúsága szerint a házkutatás kezdőidőpontja 2011. december 24-én 22 óra 45 perc, a jegyzőkönyv lezárásának időpontja 2011. december 24-én 22 óra 55 perc. A jegyzőkönyv szerint a házkutatás eredményre nem vezetett, az ellen a panaszos panasszal nem élt.

III.

A Testület a panaszos beadványában és annak kiegészítésében foglaltak alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszossal szemben magánlakáson – baráta jelenlétében – való intézkedést, a szolgálati fellépés módját, továbbá azt, a panaszosi sérelmet, hogy indokolatlanul és hosszú időn keresztül tartóztatták fel a rendőrök és törvényes képviselője jelenléte nélkül, hallgatták meg.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak, az intézkedéskor hatályos, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 59. § (1) bekezdése szerinti jóhírnévhez, és a magánlakás sérthetlenségéhez, továbbá az 55. § (1) bekezdése szerinti személyi szabadsághoz való jogát.

1) A panaszolt rendőri intézkedéssel kapcsolatosan – figyelemmel annak büntető-, és büntetőeljárás jogi vonatkozásaira – a Testületnek először saját hatáskörét kellett vizsgálnia a következők szerint.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás), esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fentiek értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel, ezért nem jogosult:

- szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni;
- büntetőeljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni;
- kártérítést megítélni;
- az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani.

Fenti rendelkezések alapján a Testület hatáskör hiányában nem vizsgálta a halaszthatatlan nyomozási cselekményként a Be. szabályai alapján foganatosított házkutatást.

2) Vizsgálat tárgyává tette a Testület a magánlakáson történt intézkedést, mivel a panaszos sérelmezte, hogy Szenteste, barátai jelenlétében, lakásukon intézkedtek vele szemben a rendőrök.

Az összefoglaló jelentés szerint a Sz.-i Rendőrkapitányságon 2011. december 24-én 18 óra 30 perc körüli időben kapták a bejelentést arról, hogy az o.-i vegyesbolt udvarára a kerítés megrongálásával behatoltak és onnan fém csöveket és rudakat tulajdonítottak el mintegy 6000.- Ft értékben. A bejelentő az egyik elkövetőben a panaszoszt vélte felismerni, ezért bejelentésében a panaszoszt név szerint megjelölte. Ezt követően a helyszínre érkező rendőrök személyesen is meghallgatták a bejelentőt és a sértettet, megvizsgálták a helyszínt, majd a panaszos lakására mentek, ahol vele szemben az Rtv. 32. §-ában foglalt felvilágosítás kérést és a Szolgálati Szabályzat 27. § (1) bekezdése szerinti feltartóztatást alkalmaztak, mivel a rendőrség álláspontja szerint a bejelentett cselekmény alkalmas volt a Btk. 316. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés második fordulat f) pontja szerint minősülő lopás vétsége gyanúja megállapítására.

A Btk. hivatkozott törvényi tényállása szerint, (1) aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el. (2) A büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha a lopást kisebb értékre, vagy a szabálysértési értékre elkövetett lopástf) helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel vagy a jogosult (használó) tudta és beleegyezése nélkül bemenne, követik el.

Ehelyütt szükséges visszautalni a Testület korábbi gyakorlatára, miszerint ha a rendőrség az intézkedés mögöttes jogalapjaként egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely a rendőrség részéről intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

A konkrét esetben a bejelentés, majd azt követően a bejelentő és a sértett helyszíni meghallgatása, a helyszín vizsgálata, kétségkívül felvetette a hivatkozott bűncselekmény gyanúját és így, megalapozta az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedést.

A hivatkozott jogszabályhely ugyanis kimondja, hogy „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. Mivel a bejelentő a panaszost, mint a bűncselekmény elkövetőjét név szerint megjelölte, a rendőrök – a készenlétes vezető ügyeletes utasításának megfelelően – a panaszos lakásához mentek, ahol a panaszost intézkedés alá vonták. Itt szükséges idézni az Rtv. 39. § (1) bekezdését, mely szerint „a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve a) segélyhívás esetén vagy öngyilkosság megakadályozása céljából; b) bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítása céljából;”.

A Testület megállapítása szerint az idézett jogszabályok alapján a panaszossal szemben fennállt a bűncselekmény elkövetésének – legalábbis az intézkedéshez szükséges mértékű – gyanúja, ami által a magánlakáson történő intézkedés kezdeményezése kapcsán a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, valamint a magánlakás sérthetetlenségéhez és a jóhírnévhez fűződő joga nem sérült, mert az említett alapjogok korlátozása jogszerűen történt.

3) Panasz-kiegészítésében sérelmezte a panaszos, hogy az intézkedő rendőrök az azonosításra vonatkozó kötelezettségüknek még felszólításra sem tettek eleget, ezért a Testület vizsgálat tárgyává tette a rendőrök szolgálati fellépésének módját.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteteti.

A panaszosi állítással szöges ellentétben, a panaszos lakásához először megérkező r. törzsőrmester jelentésében úgy fogalmazott, hogy a kertkapu nyitott állapotban volt, azonban többszöri, a napszaknak megfelelő hangos köszönés ellenére sem jött ki senki, ezért társával a ház ajtajához ment és bekopogtatott. A kopogásra a panaszos édesapja nyitott ajtót, majd kijött az előszobába a panaszos is. A jelentés szerint a r. törzsőrmester – aki társával együtt egyenruhát és jólláthatósági mellényt viselt – a napszaknak megfelelő köszönés után

megmondta nevét, azonosító számát és közölte a panaszossal, hogy mivel egy bűncselekmény helyszínén felismerték őt, ezért bűnüldözési célból igazoltatni fogja.

A panaszosi és a rendőri állítás közötti ellentmondást a Testület a rendelkezésére álló szükséges bizonyítási eszközökkel feloldani nem tudta, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a szolgálati fellépés módját illetően nem volt megállapítható.

4) Vizsgálta a Testület a panaszossal szemben foganatosított felvilágosítás kérés és az azt biztosító feltartóztatás jogalapját és időtartamát.

a) Az Rtv. 32. § szerint „a rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér - ha jogszabály másként nem rendelkezik - az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg”. A feltartóztatásról pedig a Szolgálati Szabályzat 27. §-a a következőképpen rendelkezik: „(1) A feltartóztatás a rendőrnek az a tevékenysége, amelynek során azt a személyt, aki a személyazonosságának igazolását megtagadja, továbbá azt, akitől felvilágosítást kér, az intézkedés helyszínének elhagyásában korlátozza, vagy a további intézkedés megtételéig a helyszín elhagyásában megakadályozza. (2) A feltartóztatást meg kell szüntetni, ha az intézkedés célját elérte, és további intézkedésre nincs szükség”.

A rendőri jelentések szerint a bejelentő „felismerni vélte” a bűncselekmény közelében a panaszost, továbbá hallotta, amikor társa a panaszost keresztnevével szólítja.

A bűncselekmény gyanúja és a panaszos bejelentő általi azonosítása a Testület megítélése szerint kellő jogalapot biztosított a rendőröknek arra, hogy a panaszostól a lakásán felvilágosítást kérjenek és ezen felvilágosítás időtartamára a panaszost feltartóztassák.

b) A panaszos állítása szerint 2011. december 24-én 20 óra 45 perckor kezdődött meg a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés, amely állítása szerint mintegy 3 órán keresztül tartott. Ezen idő alatt került sor a házkutatásra, 22 óra 45 perc és 22 óra 55 perc között, majd ezt követően 23 óra 10 perckor indultak el a rendőrök F.B.-vel, hogy a panaszos „alibijét igazolják.”

Az összefoglaló jelentés szerint a városi rendőrkapitányság ügyeletére 2011. december 24-én 18 óra 30 perckor érkezett a bejelentés a bűncselekményről. A r. főtörzsőrmester jelentésében arról számolt be, hogy 19 óra 45 perckor kapott utasítást arra, hogy vonuljon ki a bűncselekmény helyszínére, ahova 20 óra 20 perckor érkezett meg két járőrtársával. A helyszínen előbb meghallgatta a bejelentőt és a sértettet, majd utasította két társát, hogy amíg ő a fényképfelvételeket elkészíti, vonuljanak a panaszos lakásához és kezdjék meg a panaszossal szembeni intézkedést. A panaszos lakásához elsőként megérkező r. törzsőrmester jelentése a panaszos feltartóztatásának kezdőidőpontjaként 21 óra 30 percet jelölt meg.

A forrónyomos szolgálatot ellátó nyomozó r. hadnagy jelentése szerint, 21 óra 10 perckor értesítette őt a városi rendőrkapitányság ügyeletese, hogy vonuljon be a rendőrkapitányságra, majd onnan a bűncselekmény helyszínére. A rossz időjárási és útviszonyok miatt a r. hadnagy lassan haladt a szolgálati gépkocsival és 22 óra 10 perckor érkezett meg a helyszínre.

A jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos (és családja) lakásán a házkutatás 2011. december 24-én 22 óra 45 perckor kezdődött és 22 óra 55 perckor a jegyzőkönyv felvételével – eredménytelenül – zárult.

A felvilágosítás kérés és feltartóztatás időtartamának vizsgálata szempontjából fontos kiemelni – és e tekintetben a rendőrségi iratok és a panaszos állítása egybehangzó – hogy a panaszos végig határozattan tagadta, hogy bármi köze lett volna a bűncselekményhez, továbbá „alibijére” vonatkozó állítását nemcsak a szülei, hanem a házban tartózkodó ismerősök is megerősítették. Ugyancsak lényeges körülmény, hogy az intézkedés során – és ebben is egybehangzó a panaszosi és a rendőri állítás – a panaszos édesapja – a lakcímet is közölve – megjelölte azt a személyt, aki véleménye szerint a bűncselekményt elkövette.

Bár a panaszosi és a rendőri állítások közötti ellentmondás miatt a panaszos feltartóztatásának pontos kezdőidőpontja nem volt megállapítható, az azonban bizonyos, hogy feltartóztatása 2012. december 24-én 21 óra 30 perctől, 22 óra 55 percig (a házkutatás lezárásáig) bizonyosan fennállt. Az összefoglaló jelentés alapján az is megállapítható, hogy a bűncselekmény bejelentésének időpontjához (18 óra 30 perc) viszonyítva, a nyomozó r. hadnagy mintegy 3 óra 40 perc elteltével érkezett meg a rendőrkapitányságtól 28 km-re lévő helyszínre.

Fenti körülményeket, a házkutatás 10 perces időtartamát és a panaszos meghallgatásának időtartamát is figyelembe véve, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos ügyében legalább 1 órán át érdemi cselekmények foganatosítására nem került sor.

Az Rtv. 32. §-a, a felvilágosítás kérés időtartamára biztosítja a feltartóztatás lehetőségét, amellyel lényegében összhangban áll a Szolgálati Szabályzat 27. § (1) és (2) bekezdésének rendelkezése. Felhívja azonban a Testület a figyelmet a feltartóztatás intézményének a személyi szabadságot korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

Fentiekre figyelemmel a Testület megállapítása szerint a feltartóztatás időtartama – figyelembe véve az ezen idő alatt végrehajtott cselekményeket – a szükséges mértéket meghaladta és ezáltal sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga.

5) Vizsgálat tárgyává tette a Testület a panaszos azon sérelmét, hogy fiatalkorú volta ellenére, a felvilágosítás kérés és feltartóztatás során törvényes képviselője nem lehetett jelen.

A r. főtörzsőrmester jelentése alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a r. hadnagy megérkezéséig a panaszosnak a szolgálati gépkocsiban kellett tartózkodnia, előbb két, később egy rendőr „őrizete” alatt.

Ugyanakkor a panaszosi állítással szemben, a r. hadnagy jelentésében azt állítja, hogy a panaszos meghallgatása közben a panaszos édesanyja több kérdést tett fel az intézkedéssel kapcsolatosan, nevezetesen, hogy az miért náluk van folyamatban, mi lehet ennek a következménye. A r. hadnagy közölte, hogy a rendőri intézkedések az adatgyűjtéstől a különböző kényszerintézkedéseken át, bűncselekmény megalapozott gyanúja esetén a gyanúsított kihallgatásig terjedhetnek. A gyanúsított kihallgatással kapcsolatban a r. hadnagy hozzáfűzte, hogy azt teljes, mindenre kiterjedő adatgyűjtés, bizonyítékok beszerzése

előzi meg és arra csak konkrét bizonyítékok alapján kerülhet sor. A továbbiakban a r. hadnagy többször is közölte, hogy a törvényes képviselő jelenlétének egy gyanúsított kihallgatáson semmi akadálya és hogy ebben az esetben ügyvéd kirendelése és értesítése is kötelező. A panaszos édesanyja a tájékoztatást tudomásul vette.

A Testület a rendőri és a panaszosi állítás közötti ellentmondást a rendelkezésére álló szűkös bizonyítási eszközökkel feloldani nem tudta, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a panasz e része vonatkozásában nem volt megállapítható.

A Testület a konkrét eset kapcsán felhívja azonban a figyelmet arra, hogy álláspontja szerint rendkívül aggályos, ha a fiatakorúval szemben intézkedő rendőr, bizonyítható módon a törvényes képviselő távollétében, az Rtv. 32. §-a alapján olyan kérdést intéz a fiatakorú személyhez, amelyre ő a választást, a külön jogszabályokban – így mindenekelőtt a Be.-ben – foglaltakra tekintettel megtagadhatná, illetve őt egyéb garanciák illethetnék meg.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az egyes sérelmek – a magánlakáson történt intézkedés, a felvilágosítás kérés és feltartóztatás ténye – kapcsán alapjogsérelem nem történt. Megállapította a Testület a panaszos személyi szabadságának sérelmét a feltartóztatás időtartamának aránytalan volta miatt. Nem volt megállapítható ugyanakkor a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme a szolgálati fellépés módja és a törvényes képviselő jelenléte tekintetében. A Testület álláspontja szerint a megállapított jogsérelem mértéke – a személyi szabadság korlátozásának időtartama révén – eléri azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelemet, megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. november 7.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag